

Carina Forsman Björkman

Verksamhetsberättelse för FoU Äldre i Sörmland 2006

Sammanfattning

Styrelsens för FoU Äldre i Sörmland verksamhetsberättelse för år 2006 är tillika lägesrapport till Socialstyrelsen för projektåret 2006. FoU Äldre i Sörmland är en länsgemensam resurs för kommunernas och landstingets äldreverksamheter. Den bidrar med kompetens och kunskapsutveckling för de anställda i enlighet med de generella villkor som formulerats för regionala FoU centra.

Regeringens generella villkor för stöd till regionala FoU centra är följande; Verksamheten ska ha som mål att utveckla verksamheten inom vård och omsorg för äldre, Verksamheten ska stimulera till lokalt förankrade och praktiktära kunskapsutveckling inom både äldreomsorg och äldresjukvård, En utgångspunkt bör vara den äldres behov och upplevelse, En annan utgångspunkt bör vara att främja personalens lärande i arbetet.

FoU Äldre i Sörmland vill stödja och stimulera anställda att ta initiativ till olika former av forskning och utvecklingsarbete. FoU Äldre vill särskilt uppmuntra till forskning och utvecklingsarbeten som handlar om samverkan mellan huvudmän och personalgrupper, om kvalitetsfrågor och om äldres inflytande i vård- och omsorgsverksamheter. FoU Äldre i Sörmland arbetar utifrån denna verksamhetsidé med en fyrdelad FoU-strategi är att;

- skapa möjligheter för olika former av kunskap och erfarenhetsutbyte,
- tillhandahålla handledning och ge metodstöd,
- ge ekonomiskt stöd till forskning och utvecklingsarbeten,
- ta initiativ till länsövergripande FoU-projekt.

FoU Äldre i Sörmland uppfyller dessa villkor görs på följande sätt. Det har anordnats en Närvårdsdag, 13 FoU seminarier och fyra FoU caféer. Totalt har ca 2300 personer deltagit under aktiviteterna som arrangerats av FoU Äldre i Sörmland ensamt eller i samverkan med andra.

FoU Äldre leds av en FoU-samordnare som har arbetat 70 % som FoU-samordnare och 30% som FoU-handledare vid Landstingets FoU-centrum. Inom FoU Äldre arbetar en FoU handledare, som är disputerad lektor, 50%, en projektkoordinator som är disputerad apotekare, 12 % samt administrativt stöd, 12 %. I styrelsen för FoU Äldre finns forskarkompetens med två disputerade personer. Nära samverkan finns med lärare och forskare vid Mälardalen Högskola och andra högskolor och universitet. Sedan februari 2007 finns FoU Äldre lokaliserad på Mälardalens högskola och det finns då en fysisk närhet till olika forskare som har beröring till äldreområdet.

Under 2006 avslutades fem FoU projekt, 15 FoU projekt pågår inom ramen för FoU Äldre eller med stöd av FoU Äldre. FoU Äldres kontrakterade FoU handledare ansvarar för metodhandledning av flera

FoU-projekt och har genomfört två FoU cirklar i Social dokumentation till vårdpersonal. Tre FoU projekt har beviljats handledning där forskare från Mälardalen högskola ger forskarhandledning. Inom det länsgemensamma FoU projekt "Äldre och Läkemedel" med syfte att förbättra äldres läkemedelsanvändning pågår flera projekt. Projektet drivs i samverkan med Landstinget Sörmlands läkemedelskommitté. Under hösten genomfördes tre seminarier på temat "Må bra med läkemedel på äldre dar" där Läns pensionärsrådet deltog i samarbetet. Seminarierna nådde en stor grupp av äldre, däribland brukare av äldreomsorg.

Många aktiviteter har haft fokus på det pågående närvårdsarbetet i länet, där det finns ett stort behov av utveckling inom äldreområdet. Fallpreventionsprojekt är ett samverkansprojekt mellan kommunerna och Landstinget i Sörmland inom ramen för närvårdsarbetet, som FoU Äldre kommer att stödja på olika sätt.

Under det gångna året har FoU Äldre haft en omfattande verksamhet med tanke på att det är en liten verksamhet i jämförelse med övriga FoU enheter i landet. Idag är FoU Äldre 1,5 tjänst omräknat i helårstjänster och vi har begränsade möjligheter att bedriva aktiv verksamhet. Inför 2007 har styrelsen för FoU Äldre beslutat att verksamheten ska avvakta med att planera projekt, i väntan på politiska beslut om FoU framtida verksamhet.

En politiker uttryckte "nu är det bara att fortsätta, för samverka ska vi för vi har den äldre brukaren/patienten/ vårdtagaren ihop, men under olika tider".

Innehållsförteckning

1. Verksamhetsidé	4
1.1 Strategi	4
1.2 Utveckling under 2006	5
2. Organisation	5
3. Personal	6
4. Projekt	6
4.1 Avslutade projekt	6
4.2 Pågående projekt	7
4.2.1 Andra pågående projekt	9
4.2.2 Länsgemensamma FoU-projekt Äldre och Läkemedel	10
4.3 Planerade projekt	11
5. Aktiviteter	11
5.1 Länsgemensamma aktiviteter	11
5.2 Södra länsdelen	12
5.3 Kommunvisa aktiviteter	13
5.4Handledning och metodstöd	13
5.5 Utbildning	14
5.6 Nyhetsbladet och hemsidan	14
5.7 Presentation av FoU Äldres verksamhet	14
6. Utgivna rapporter – projektredovisning	15
7. Effekter av FoU Äldre i Sörmland	15
8. Aktuella utvecklingsområden	16
9. Kunskapsförmedling och spridning	17
10. Nätverk och samarbetspartners	17

Innehållsförteckning

11. Kontakter med högskola och universitet	17
12. Uppföljning och utvärdering	18
13. Ekonomisk redovisning	18
14. Specifika villkor enligt beslut om etableringsstöd	18
15. En sammanfattande reflektion över det gångna verksamhetsåret	18
16. Planerad verksamhet 2007	19
17. FoU Äldre i Sörmlands etablering och verksamhet på längre sikt	20

FoU Äldre i Sörmland

Styrelsen för FoU Äldre i Sörmland avlämnar härmed verksamhetsberättelse för år 2006 tillika lägesrapport till Socialstyrelsen för projektåret 2006.

1. Verksamhetsidé

FoU Äldre i Sörmland är en länsgemensam resurs för kommunernas och landstingets äldreverksamheter. Den bidrar med kompetens och kunskapsutveckling för de anställda. FoU Äldre i Sörmland vill stödja och stimulera anställda att ta initiativ till olika former av forskning och utvecklingsarbete. FoU Äldre vill särskilt uppmuntra till forskning och utvecklingsarbeten som handlar om samverkan mellan huvudmän och personalgrupper, om kvalitetsfrågor och om äldres inflytande i vård- och omsorgsverksamheter.

FoU Äldre i Sörmland ser som sin främsta uppgift att utgöra en brygga mellan forskning och utveckling samt främja olika former av koppling mellan teori och praktik, reflektion och handling. FoU Äldre i Sörmland stödjer projekt som kan ha olika grad av forskning och utvecklingsinriktning. Det gemensamma är att man i projektverksamheterna strävar efter dialog och utbyte mellan forskning och praktik. På så sätt vill FoU Äldre i Sörmland medverka till lärande organisationer och kvalitetsutveckling inom länets äldreverksamheter.

1.1 Strategi

FoU Äldre i Sörmland arbetar utifrån denna verksamhetsidé med en fyrdelad FoU-strategi:

1. att skapa möjligheter för olika former av kunskap och erfarenhetsutbyte
2. att tillhandahålla handledning och ge metodstöd
3. att ge ekonomiskt stöd till forskning och utvecklingsarbeten
4. att ta initiativ till länsövergripande FoU-projekt

FoU Äldre i Sörmland har en styrelse som består företrädare från kommunerna, landstinget och Mälardalens högskola (MdH). I styrelsen finns forskarkompetens med tre disputerade personer och styrelsen är inte enbart arbetande vid styrelsemöten utan har ett stort engagemang dessemellan med en redaktionsgrupp som bl a granskar färdiga rapporter. Nära samverkan finns med lärare och forskare vid Mälardalens Högskola, Karolinska Universitet som på olika sätt medverkar som handledningsstöd i olika projekt inom FoU Äldre i Sörmland.

1.2 Utveckling under år 2006

Under 2006 har arbetet fortsatt utifrån FoU Äldre´s verksamhetsidé och strategi. Utifrån den utvärdering av FoU Äldre i Sörmland som presenterades våren 2006 har arbetet fortsatt med att utveckla verksamheten med fokus på samverkan mellan kommunerna och Landstinget inom närvårdsområdet. Flera FoU-projekt har genomförts (eller pågår) i samverkan, för utveckling av vård och omsorg för äldre. Kontakter har vidareutvecklats med Länsstyrelsen i Sörmland. Kontakten med framförallt med Mälardalen Högskola har ökat genom bl a ett ramavtal, men även utökade kontakter har tagits med andra högskolor och universitet samt andra FoU enheter.

Att enheten blir känd och förankrad på olika nivåer inom organisationerna är ett långsiktigt arbete. Det är viktigt för att få tydligt avtryck i verksamheterna och till brukarna. Samordnaren har kombinerat denna tjänst med handledarskap inom Landstingets FoU-enhet i Sörmland. Genom den nära kopplingen mellan verksamheterna kan samverkansmöjligheter utvecklas bättre mellan landstinget och kommunerna utifrån de generella villkor staten ställer för etableringsstöd.

Regeringens generella villkor för stöd till regionala FoU centra.

- Verksamheten ska ha som mål att utveckla verksamheten inom vård och omsorg för äldre.
- Verksamheten ska stimulera till lokalt förankrade och praktisknära kunskapsutveckling inom både äldreomsorg och äldresjukvård.
- En utgångspunkt bör vara den äldres behov och upplevelse.
- En annan utgångspunkt bör vara att främja personalens lärande i arbetet.

FoU Äldre i Sörmlands sätt att uppfylla dessa villkor görs på följande vis. Under 2006 har det anordnats en Närvårdsdag, tre seminarier "Äldre och läkemedel", 13 FoU seminarier och fyra FoU caféer. Totalt har ca 2300 personer deltagit under aktiviteterna som arrangerats av FoU Äldre i Sörmland ensamt eller i samverkan med andra.

Det har getts ut två FoU-blad och nio projekt har beviljats projektstöd och flertalet av dem får forskarhandledning av FoU Äldre. Fem FoU projekt har avslutats, tre rapporter och fyra projektredovisningar har publicerats. Forskarhandledning till 13 FoU-projekt.

2. Organisation

FoU Äldre i Sörmland arbetar utifrån tidigare beskrivna verksamhetsidé och strategi. Det lokala och verksamhetsnära perspektivet har hela tiden varit vägledande. Förutom att stötta de som redan är engagerade är vårt fokus att få in nya grupper som är intresserade av forskning och utvecklingsarbete. Intresset är stort hos länets kommuner och landstinget för en framtida länsgemensam FoU-verksamhet inom äldreområdet. Huvudman för FoU Äldre i Sörmland har sedan starten varit Regionförbundet Sörmland. Emellertid har Regionförbundet Sörmland visat tveksamhet till fortsatt huvudmannaskap. Skälet till detta är att man inte arbetar med vård- och omsorgsfrågor. Formellt styrs FoU Äldre av Regionförbundet Sörmlands styrelse, men i praktiken har styrningen utövats av ledande tjänstemän från kommunernas äldreomsorg, representanter för Landstinget samt företrädare för Mälardalens högskola. I denna informella styrelse finns forskarkompetens med tre disputerade personer.

Under 2006 har en politikergrupp bestående av ordförande för kommunerna socialnämnder samt två ledande förtroendemän från landstinget åtagit sig att utgöra en informell styrgrupp till arbetet med att utforma en fortsättning på FoU Äldre. En tjänstmannagrupp med ledande

företrädare från kommunerna och Landstinget i länet haft uppdraget att utarbeta ett förslag på en fortsatt FoU verksamhet inom äldreområdet med samordning av Regionförbundet Sörmland. Under våren 2007 kommer förslaget om fortsättning på FoU Äldre att beslutas i kommunerna och landstinget. Landstinget Sörmland önskar fortsättningsvis samverka med kommunerna i länet, där FoU inom äldreområdet är en mycket viktig del.

3. Personal

FoU Äldre leds av en FoU-samordnare som under 2006 haft delad tjänst som samordnare med att vara FoU-handledare inom Landstingets FoU-enhet. Hon har arbetat 70 % som FoU-samordnare och 30% som FoU-handledare vid FoU-centrum. Syftet med delad tjänst är att öka samverkan mellan kommunerna och Lanstinget kring FoU Äldre. Från årsskiftet 2007 arbetar samordnare heltid inom FoU Äldre i Sörmland. Inom FoU Äldre arbetar en FoU handledare, som är disputerad lektor, 50%, en projektkoordinator som är disputerad apotekare, 12 % samt administrativt stöd, 12 %.

I styrelsen för FoU Äldre finns forskarkompetens med tre disputerade personer och styrelsen är inte enbart arbetande vid styrelsemöten utan har ett stort engagemang dessemellan med en bl a en redaktionsgrupp som ger stöd och granskar färdiga rapporter.

Behov finns att förstärka personalstyrkan inom FoU Äldre i Sörmland, men först bör FoU Äldres framtid vara klarlagd. Nära samverkan finns med lärare och forskare vid Mälardalen Högskola, Karolinska Universitet, Hälsohögskolan, Örebro Universitet, Campus Norrköping, Linköping Universitet, som på olika sätt medverkar som handledningsstöd i olika projekt inom FoU Äldre i Sörmland. Sedan februari 2007 finns FoU Äldres lokaliserad på Mälardalens högskola och det finns då en fysisk närhet till olika forskare som har beröring till äldreområdet.

4. Projekt

4.1 Avslutade projekt 2006

Social Dokumentation. Finns den? Projektet har initieras av författarna och Vingåkers kommun och genomfördes mellan 2005-2006. Syftet är att utveckla den sociala dokumentationen i äldreomsorgen i Vingåkers kommun. Projektet har fått forskarhandledning av Harriet Berthold, FoU handledare. Kontaktperson: Lisbeth Dahlqvist undersköterska och Ros-Marie Larsson, undersköterska, Vingåkers kommun. Rapporten har spridits i länet till på flera olika sätt. Presentation på Närvårdsdag, medverkan i FoU cirkeln "Social dokumentation" och föreläst i några kommuner i ämnet.

Kultur i vården. Projektet är initierat av författaren och Flens kommun och genomfördes mellan 2005-2006. Syftet är att skapa ett kontaktnät med organisationer PRO, SPF, väntjänst. Att de äldre ska få sitt vardagliga behov tillgodosett, skapa mötesplatser för kulturella aktiviteter. Projektet har fått forskarhandledning av, Harriet Berthold, FoU handledare Kontaktperson: Monika Nordrup, undersköterska, Flens kommun. Rapporten har spridits i länet och presentation på Närvårdsdag.

Vardagsrehabilitering i eget ordinärt boende. Projektet har initierats av författaren och Torshälla stadsdel, Eskilstuna och genomfördes mellan 2005-2006. Syftet är att utbilda personal i vardagsrehabiliterande arbetssätt och tillvarata de naturliga tillfällena/situationerna i vardagen till naturlig träning samt social, psykisk och fysisk stimulans och utveckling för

bibehållande av funktioner hos äldre. Projektet har fått forskarhandledning av Harriet Berthold, FoU handledare. Kontaktperson: Susanne Borgerot, arbetsterapeut, Torshälla stadsdel, Eskilstuna kommun. Rapporten var klar vid årsskiftet 2006-2007.

Taktil stimulans - Beröring som lugnar. Projekt har initierats av författaren och Torshälla stadsdel, Eskilstuna och genomfördes mellan 2005-2006. Syftet är att ge dementa boende på Snäckbergets äldreboende tillgång till lugnande beröring och att dokumentera resultaten för utvärdering av metoden. Projektet har fått forskarhandledning av Harriet Berthold, FoU handledare. Kontaktperson: Annika Magnusson, undersköterska, Torshälla stadsdel, Eskilstuna kommun. Rapporten var klar vid årsskiftet 2006-2007.

Äldre och läkemedelsprojekt i Flen och Katrineholm. Projekt har initierats av författaren och Flens kommun och genomfördes mellan 2005-2006. Syftet är att förbättra säkerhet och kvalitet i läkemedelsanvändandet genom att skapa en samarbetsmodell mellan hemtjänst, distriktssköterska, apotekare och läkare. Projektet har fått forskarhandledning av Harriet Berthold, FoU handledare och Ingrid Schmidt, disputerad apotekare. Kontaktpersoner: Anna-Katrin Trybom, enhetschef, Flens kommun och Inger Ljungholm, undersköterska, Katrineholms kommun. Presentation på Närvårdsdag och FoU café. Rapporten var klar vid årsskiftet 2006-2007.

4.2 Pågående projekt

För att stimulera anställda att vilja gå in i FoU-projekt finns möjlighet att ansöka om visst ekonomiskt stöd till projekt. Under 2006 har nio projekt erhållit projektmedel från FoU Äldre i Sörmland. Totalt har 352 100 kronor beviljat till projektstöd under 2006.

Ekonomiskt stöd till forskning och utvecklingsarbeten 2006

Digitala pennan i Katrineholm. Projektet är initierat av Linköpings Universitet i samverkan med Landstinget Sörmland. Projektet startade hösten 2005 och pågår. Syfte är att med IT-stöd ge patienter möjlighet att dokumentera och rapportera symptom och ge vårdgivaren möjlighet att ta del av och ordinera enligt inrapporterade symtomskattning. Beviljats 51 500 kronor. Projektet får forskarhandledning av Harriet Berthold, FoU handledare samt forskare vid Linköpings Universitet. Projektledare: Monika Lundin, Kullbergsska sjukhuset, Katrineholm.

Uppsökande verksamhet i Eskilstuna och Strängnäs kommuner. Det är ett samverkansprojekt med Landstinget, Sörmland. Projektet initierades av Eskilstuna kommun och startade hösten 2005 samt beräknas vara klart första halvåret 2007. Syfte är att kartlägga situationen för den äldre befolkningen i två projektområden och utveckla ett arbetssätt för att redovisa det. Att utforma en modell för framtida uppsökande verksamhet baserat på brukarens och berörda aktörers uppfattning. Beviljats 50 000 kronor samt 15 000 kronor för forskarhandledning. Projektet får forskarhandledning av Bengt Wramner, lektor och Kristina Pellmer, lektor, Mälardalens högskola. Projektledare: Eva Nordborg, Eskilstuna Kommun. Uppsökande verksamhet i Eskilstuna kommun är permanent verksamhet sedan hösten 2006 med fortsatt uppföljning av verksamheten.

Kvalitetsanalys i Oxelösund inom Äldre och läkemedel i Oxelösunds kommun. Projektet initierades av styrgruppen för Äldre och läkemedel och startade våren 2006 och beräknas klart första halvåret 2007. Syfte är att öka kvaliteten i läkemedelsanvändningen hos apodospatienter i eget och särskilt boende. Utvärdera om signal om kvalitetsproblem till

förskrivande läkare kan minska kvalitetsbrister. Beviljats 33 000 kronor. Forskarhandledning av Ingrid Schmidt, disputerad apotekare. Projektledare: Ingela Mindemark, Oxelösunds kommun.

Individuellt vårdprogram Katrineholms kommun. Projektet initierades av projektledarna och Katrineholms kommun. Projektet startade våren 2006 och pågår. Syfte att utveckla en modell för hur individuellt målprogram ska utformas. Målet är att få ett strukturerat underlag för arbetet med att stimulera varje enskild boendes förmåga till aktiviteter och en meningsfull tillvaro. Beviljats 40 000 kronor samt kostnader för faktahandledning. Projektet får forskarhandledning av Harriet Berthold, FoU handledare. Projektledare: Annika Öhman och Caroline Vadeby, Katrineholms kommun.

Närvårdsskola” i Katrineholm, Flen och Vingåkerregionen. Projektet initierades av närvården Katrineholm, Flen och Vingåker. Syftet är att utvärdera den första utbildningen inom ramen för Närvårdsskolan. Beviljats; 35 000 kronor och handledning 10 timmar. Forskarhandledning av Kari Jess, lektor, Mälardalens Högskola. Projektledare: Hannele Hassinen. Katrineholms kommun.

Patientsäkerhet och hemsjukvård i Katrineholms kommun . Projektet initierades av Katrineholms kommun i samverkan med forskare på KTH. Syftet är att bidra till ökad kunskap om negativa faktorer för patientsäkerheten. Beviljats: 45 000 kronor. Forskare Synnöve Ödegård, KTH leder projektet. Projektledare: Synnöve Ödegård, forskare KTH och Kristina Ekstrand, förvaltningschef vård och omsorg, Katrineholms kommun.

Utveckling av särskilt boende för äldre personer med specifik problematik i sin demenssjukdom, utvärdering. Syftet är att utvärdera tidigare projekt ”Utveckling av särskilt boende för äldre personer med specifik problematik i sin demenssjukdom”. Projektet sker i samverkan med Strängnäs kommun. Beviljats: 27 00 kronor och handledning 10 timmar. Forskarhandledning av Harriet Berthold, FoU handledare och Kirsti Skovdahl, lektor, Örebro universitet. Projektledare: Siv Hansson, Strängnäs kommun.

Kompetensutveckling för hemvårdspersonal i rehabiliterande arbetssätt i Eskilstuna. Projektet initierades av Vuxenförvaltningen, Eskilstuna kommun och startade hösten 2006 och pågår. Syftet är att öka hemvårdspersonalens kunskaper i vardagsrehabilitering. Beviljats: Handledning 20 timmar och får forskarhandledning av Petra von Heideken Wågert, lektor, Mälardalen högskola. Projektledare: Sassa Kusserow och Anna Vörde, Eskilstuna kommun.

Demenssteamledare. Projektet initierades av projektledare i samverkan med Flens kommun. och startade hösten 2007 och pågår. Syfte att utvärdera om kvaliteten kan förbättras för personer med demenssjukdom som har hemtjänst genomförande av demenssteamledare i hemtjänstgrupperna Flens kommun. Beviljats 30 00 kronor och 2000 kronor för extern handledning. Forskarhandledning av Harriet Berthold, FoU handledare. Projektledare: Sofia Kialt, Flens kommun.

4.2 1 Andra pågående projekt med stöd av FoU Äldre i Sörmland

Rehabsamverkan i Trosa Projektet är ett samverkansprojekt mellan kommun och primärvård i Trosa och startade 2004 och pågår. Beviljats ekonomiskt stöd 2005. Projektledare: Ann-Sofie Karlsson, Trosa Vårdcentral, Jeanette Sander Trosa kommun.

Folkhälsoprojekt – riktad kostinformation till äldre. Projektet initierades av projektledare i samverkan med vuxenförvaltningen Eskilstuna kommun och startade 2005. Syfte är att ge information om kost och hälsa till äldre personer i ordinärt boende med matleverans till sitt hem. Beviljats ekonomiskt stöd 2005. Projektledare: Helena Elmberg och Gunnel Leideby, Eskilstuna kommun.

Sjuksköterska i äldrevården på särskilt boende, hur beskriver hon/han den autonoma funktionen gällande omvårdnad Det är en magisteruppsats i ämnet och beräknas klart juni 2007. Forskarhandledning från Mälardalens högskola. Beviljats ekonomiskt stöd 2005. Projektledare: Eja Göransson, Katrineholms kommun.

Äldre och Läkemedel - Läkemedelsgenomgång i eget boende i Eskilstuna

Projektet initierades av Läkemedelskommitten, Landstinget och startade 2005 och beräknas klart våren 2007. Syftet är att förbättra rutinerna kring förlängning av Apodos ordinationer, att stärka distriktssköterskans och hemtjänstpersonalens roll i återrapportering till förskrivaren och därigenom optimera medicinering av äldre i hemmet. Tunafors Vårdcentral tillsammans med Eskilstuna kommunen som deltar i projektet. Forskarhandledning av Ingrid Schmidt, disputerad apotekare. Projektledare är Pia Wollerman, Tunafors Vårdcentral, Eskilstuna.

Utvärdering av Läkemedelsutbildning Utvärderingen initierades av styrgruppen för äldre och läkemedel med syfte att undersöka kunskapseffekten av läkemedelsutbildningen. Utbildningen riktade sig till personal inom äldreomsorgen i Katrineholm, Strängnäs kommun och Flens kommuner och genomfördes Apoteket AB under 2006 med ekonomiskt stöd av FoU Äldre. Utbildningen var ett led i samband med de läkemedelsgenomgångar som Läkemedelskommitten, Landstinget genomförde. Totalt deltog 152 hemtjänstpersonal/personal i särskilt boende varav 6 sjuksköterskor/distriktssköterskor. Utbildningen utvärderas med före och efter (4 mån) mätning. Projektkoordinator Ingrid Schmidt, disputerad apotekare ansvarar för sammanställningen av utvärderingen.

Uppföljning av Läkemedelsgenomgångar i Strängnäs

Uppföljningen av de läkemedelsgenomgångar som Läkemedelskommitten genomförde i Strängnäs 2003-2004 och projektet initierades av Läkemedelskommitten, Landstinget. FoU Äldres medverkan i uppföljningen initierades i styrgruppen äldre och läkemedel. FoU Äldre medverkan i uppföljningen initierades i styrgruppen äldre och läkemedel. Syftet är att följa upp effekterna av projektet som avslutades 2004. Undersökningen består av två delar, en intervjuundersökning och en registerstudie för att konstatera förändringar i läkemedelsanvändningen. Uppföljningen pågår från våren 2006 och avslutas våren 2007. FoU-samordnare genomför intervjuundersökningen och samhällsmedicin genomför registerstudien och arbetet sker i samverkan med Samhällsmedicin, Landstinget Sörmland. Projektledare: Hans G Eriksson, Samhällsmedicin och Carina Forsman Björkman, samordnare, FoU Äldre i Sörmland

4.2.2 Läns-gemensamma FoU-projekt "Äldre och Läkemedel"

FoU Äldre i Sörmland har initierat egna läns-gemensamma FoU projekt. Projektet "Äldre och Läkemedel", implementering av kvalitetsindikatorer och kvalitetsmetoder för äldres läkemedelsanvändning i Sörmland. Projektet drivs i samverkan med Landstinget Sörmlands läkemedelskommitté, som har i uppdrag att arbeta med äldre och läkemedel. I styrgruppen för projektet ingår personer från Läkemedelskommittén, Landstinget och företrädare för styrelsen FoU Äldre samt projektkoordinator Ingrid Schmidt. Följande delprojekt och aktiviteter genomförs inom ramen för det läns-gemensamma projektet.

Äldre och Läkemedel - Läkemedelsgenomgång i eget boende i Eskilstuna. Projektet initierades av Läkemedelskommittén Landstinget och startade 2005 och beräknas klart våren 2007. Syftet är att förbättra rutinerna kring förlängning av Apodos ordinationer, att stärka distriktssköterskans och hemtjänstpersonalens roll i återslag till förskrivaren och därigenom optimera medicinering av äldre i hemmet. Tunafors Vårdcentral tillsammans med Eskilstuna kommunen som deltar i projektet. Forskarhandledning av Ingrid Schmidt, disputerad apotekare. Projektledare är Pia Wollerman, Tunafors vårdcentral Eskilstuna.

Kvalitetsanalys i Oxelösund inom Äldre och läkemedel i Oxelösunds kommun

Projektet initierades av styrgruppen för Äldre och läkemedel och startade våren 2006 och beräknas klart första halvåret 2007. Syfte är att öka kvaliteten i läkemedelsanvändningen hos apodospatienter i eget och särskilt boende. Utvärdera om signal om kvalitetsproblem till förskrivande läkare kan minska kvalitetsbrister. Beviljats 33 000 kronor. Forskarhandledning av Ingrid Schmidt, disputerad apotekare. Projektledare: Ingela Mindemark, Oxelösunds kommun.

Utvärdering av Läkemedelsutbildning

Utvärderingen initierades av styrgruppen för äldre och läkemedel med syfte att undersöka kunskapseffekten av läkemedelsutbildningen. Utbildningen riktade sig till personal inom äldreomsorgen i Katrineholm, Strängnäs kommun och Flens kommuner och genomfördes Apoteket AB under 2006 med ekonomiskt stöd av FoU Äldre. Utbildningen var ett led i samband med de läkemedelsgenomgångar som Läkemedelskommittén, Landstinget genomförde. Totalt deltog 152 hemtjänstpersonal/personal i särskilt boende varav 6 sjuksköterskor/distriktssköterskor. Utbildningen utvärderas med före och efter (4 mån) mätning. Projektkoordinator Ingrid Schmidt, disputerad apotekare ansvarar för sammanställning av utvärderingen.

Seminarium "Må bra med läkemedel på äldre dar"

Initierades i styrgruppen äldre och läkemedel där medverkan finns av Läkemedelskommittén, Landstinget. Seminarierna planerades och genomfördes i samverkan med Läkemedelskommittén, Apoteket och Läns-pensionärsrådet. Seminarier riktade sig till äldre personer i länet och genomfördes under hösten 2006 i Katrineholm, Nyköping och Eskilstuna. Föreläsare var bl a Görel Wachtmeister, geriatriska Nyköpings lasarett. Flera föreläsare medverkade bl a teater Sörmland. FoU Äldre i Sörmland. Utvärderingen från seminarierna sammanställdes av FoU Äldre och resultatet visade att deltagarna var mycket nöjda med dagen. Totalt deltog 760 personer

Uppföljning av Läkemedelsgenomgångar i Strängnäs

Uppföljningen av de läkemedelsgenomgångar som Läkemedelskommitten genomförde i Strängnäs 2003-2004 och projektet initierades av Läkemedelskommitten, Landstinget. FoU Äldres medverkan i uppföljningen initierades i styrgruppen äldre och läkemedel. Syftet är att följa upp effekterna av projektet som avslutades 2004. Undersökningen består av två delar, en intervjuundersökning och en registerstudie för att konstatera förändringar i läkemedelsanvändningen. Projektet startade våren 2006 och avslutas våren 2007. FoU-samordnare genomför intervjuundersökningen och samhällsmedicin genomför registerstudien och arbetet med uppföljningen sker i samverkan med Samhällsmedicin, Landstinget, Sörmland. Projektledare: Hans G Eriksson, Samhällsmedicin och Carina Forsman Björkman, samordnare, FoU Äldre i Sörmland

4.3 Planerade projekt

Under 2006 har styrelsen för FoU Äldre beslutat att verksamheten ska avvakta med att planera projekt, i väntan på politiska beslut om FoU framtida verksamhet. Projekt som pågår stöds på olika sätt för att slutföras.

Inom närvårdarbetet i länet planeras projekt och FoU Äldre stödjer arbetet på olika sätt genom bl a forskarhandledning.

Fallpreventionsprojekt

Det är ett samverkansprojekt mellan kommunerna och Landstinget i Sörmland inom ramen för närvårdsarbetet. Projektet har startat hösten 2006 och ett vårdprogram för Fallprevention utarbetas som är gemensamt för kommunerna och landstinget i länet. FoU Äldre kommer att stödja projektet på olika sätt.

5. Aktiviteter 2006

Olika mötesplatser har anordnats och det avser både möten mellan anställda inom olika organisationer och från olika håll i länet samt mellan forskare och praktiker. Med forskare avses såväl forskare från regionens egen högskola, Mälardalens högskola, som forskare från andra högskolor och universitet.

Under 2006 har olika former av mötesarena varit Närvårdsdag, Seminarier, FoU-seminarier, FoU-caféer och FoU-cirklar. Syftet med dessa är att vara en mötesarena där aktuella ämnen presenteras och möjlighet ges till reflektion och eftertanke. Andra former av aktiviteter har varit handledning och metodstöd, utbildning, informationsspridning via FoU blad, hemsidan och presentation av FoU Äldre till olika målgrupper.

5.1 Länsgemensamma aktiviteter

Närvårdsdagen "Möten och inspiration"

Närvårdsdagen genomfördes i Katrineholm. Syftet med dagen var att sprida kunskap om utvecklingsprojekt som pågår i länet och gemensam arena för personal i kommunerna och landstinget att mötas, utbyta erfarenheter och få inspiration. FoU Projektet presenterades i olika workshops och det var ett bra tillfälle att sprida kunskap i länet om FoU Äldres verksamhet och de projekt som genomförts med stöd och handledning via FoU Äldre.

Närvårdsdagen genomfördes i samverkan med Närvården och dess koordinatörer i Sörmland. Totalt deltog ca 350 personer från kommunerna och landstinget i Sörmland. Utvärderingen av närvårdsdagen visade att de flesta var nöjda med dagen.

Seminarium *Utvärdering inom vård och omsorg,*

Seminarier genomfördes i februari på Mälardalen högskola. Kari Jess, lektor vid Institutionen för Samhälls- och Beteendevetenskap (ISB) föreläste om utvärdering av FoU-projekt. Det var 30 deltagare. Utvärderingen visade att seminariet var uppskattat och deltagarna önskade mera fördjupning i utvärdering.

Seminarium *Hemrehabilitering - rehabiliterande arbetssätt i äldreomsorgen*

Detta seminarium genomfördes i mars på Mälardalen Högskola och Marita Månsson, arbetsterapeut, Östersunds kommun föreläste i ämnet. Det var ett mycket stort intresse och deltagande av personal från Landsting och kommuner i Sörmland. Totalt deltog 250 personer. Utvärdering av dagen visad att den var mycket uppskattad.

Seminarium *COAT - Planeringsinstrument för anhörigstöd*

Lennart Magnusson, forskare, Äldre Väst Sjuhärad, föreläste i april i Katrineholm om COAT-planeringsinstrument till anhörigstödjare/ anhörigkonsulent i kommunerna i länet. Seminariet genomfördes i samverkan med Länsstyrelsen i Sörmland. Det var ca 40 personer från alla kommunerna i länet. Utvärdering av seminariet var positivt. Flera kommuner har visat intresse att använda planeringsinstrumentet i anhörigarbete.

Seminarium *Social dokumentation*

Eva Höglund projektledare och Maria Hedman, projektledare Äldre Väst, Sjuhärad, Borås, föreläste i Malmköping i oktober. Deltagande av 45 personer från flertalet av kommunerna i Sörmland samt konsulent från Länsstyrelsen. Utvärderingen visade att innehållet var mycket uppskattat.

Seminarium *Mötesplats Kompetensstegen*

Mari Antman, projektledare och Asta Modig, projektledare, Socialdepartementet Stockholm tog initiativ till Mötesplats Kompetensstegen. Deltagande från alla kommuner i länet med ca 25 personer. Seminariet genomfördes i samverkan med Socialdepartementet i november. Fortsatt mötesplats kringkompetensstegen har överlämnats till FoU Äldre i Sörmland. Ny mötesplats arrangeras i mars, 2007.

Seminarium *"Må bra med läkemedel på äldre dar"*

Föreläsare Görel Wachtmeister geriatriker, Nyköpings lasarett och flera föreläsare medverkade på seminariet. Seminariet riktade sig till äldre personer i länet och genomfördes hösten 2006 på tre platser i länet i Katrineholm, Nyköping och Eskilstuna. Seminariet genomfördes i samverkan med Landstingets Läkemedelskommitte, Apoteket och Läns pensionärsrådet. Totalt deltog 760 personer. Utvärderingen visad att deltagarna var nöjda med seminariet.

5.2 Södra länsdelen

FoU seminarium *Nutrition hos Äldre*

Gerd Faxén Irving, dietist, lektor Karolinska institutet, föreläste i Oxelösund till vårdpersonal i Oxelösund, Gnesta, Trosa och Nyköping kommuner och Landstinget. Det var ca 45 personer.

FoU Seminarium *Normala åldrandet*

Görel Wachtmeister geriatriker föreläste i Oxelösund. Deltagare från äldreomsorgen i Oxelösund, Trosa, Gnesta och Nyköpings kommun samt Landstinget. Det var ca 40 personer.

5.3 Kommunvisa aktiviteter

Eskilstuna kommun

FoU café *Fallpreventivt arbete i särskilt boende i Eskilstuna kommun*

Åsa Eriksson sjukgymnast, föreläste i november för äldreomsorgspersonal i Eskilstuna. Det var 20 personer som deltog.

Flens kommun

FoU café *Äldre och Läkemedel - Samverkan hemtjänst, primärvård och apotek.*

Inger Ljungholm undersköterska, Katrineholms kommun och Ann-Katrin Trybom, enhetschef, Flens kommun, föreläste i juni i Flen. Ca 12 personal från äldreomsorgen som deltog.

Gnesta kommun

FoU seminarium *Kontaktmannaskap.*

Hans Falk, fil mag och Leif Gustavsson, fil mag föreläste i april för äldreomsorgspersonal kring sin D-uppsats och bok i Gnesta. Ca 100 personal deltog.

Oxelösund kommun

FoU café *Den levda upplevelsen av förvirringstillstånd*

Ingegerd Fagerberg, lektor Mälardalens högskola föreläste i april för äldreomsorgspersonal i Oxelösund. Det var ca 30 personer.

Strängnäs kommun

FoU café *Etiska möten i vård och omsorg*

Kersti Malmsten Gedda, lektor Mälardalens högskola föreläste i maj för äldreomsorgspersonal i Strängnäs. Ca 45 personal deltog.

Trosa kommun

FoU seminarium *Kontaktmannaskap*

Hans Falk, fil mag och Leif Gustavsson, fil mag föreläste i maj för äldreomsorgspersonal kring sin D-uppsats och bok i ämnet i Trosa. Ca 100 personal deltog.

Vingåkers kommun

FoU seminarium *Kontaktmannaskap*

Hans Falk, fil mag och Leif Gustavsson, fil mag föreläste i maj för äldreomsorgspersonal kring sin D-uppsats och bok i ämnet i Vingåker. Ca 100 personal deltog.

5.4Handledning och metodstöd

FoU Äldre i Sörmland erbjuder sig att ställa handledare till förfogande och att ge metodstöd i arbetet, bland annat genom FoU Äldres kontrakterade FoU handledare som ansvarat för "Ta steget - kurser". Under 2006 har inga kurser genomförts, då man vill avvakta politiska beslut kring den framtida FoU Äldre verksamheten. FoU-handledaren ansvar för forskarhandledning av flera FoU-projekt och genomfört FoU-cirkel under hösten.

Avtal med Mälardalens högskola har upprättas som möjliggör för projekt i kommunerna och landstinget att snabbare erhålla handledning, s k "rent a scientist". Under 2006 har tre projekt beviljats handledning där forskare från Mälardalen högskola kontrakterats. FoU-samordnaren ger stöd vid planering av projekt och därefter förmedlas forskarhandledare.

FoU-cirkel *Social dokumentation*

Det har varit två FoU-cirklar i Social dokumentation under hösten med deltagande av undersköterskor från äldreomsorgen i Gnesta, Trosa och Vingåkers kommuner som har uppdraget att arbeta som dokumentationsombud. FoU-cirkeln har letts av FoU handledare Harriet Berthold och undersköterska Lisbeth Dahlqvist, Vingåkers kommun. Totalt deltog 22 personer. Under våren 2007 kommer en uppföljning av FoU-cirkeln i Social dokumentation att genomföras.

5.5 Utbildning

Läkemedelsutbildning

Genomfördes i april till personal på Almgården och hemtjänst i Julita, Katrineholms kommun samt till personalen på Solvändan, Mariefred, Riagården, Åkers styckebruk och hemtjänsten i Mariefred. Utbildningen genomfördes av Apotekare från Apoteket AB. Läkemedelsutbildningen sker i samband med läkemedelsgenomgångar som genomförs av Landstingets Läkemedelskommitté. Totalt deltog 77 hemtjänstpersonal/personal i särskilt boende och 4 sjuksköterskor/distriktssköterskor. Utbildningen utvärderas med före- och efter (4 mån) mätning som analyseras och sammanställs av Ingrid Schmidt, disputerad apotekare.

Läkemedelsutbildning

Genomfördes i oktober till personal i Flen och Malmköping. Utbildningen genomfördes av Apotekare från Apoteket AB. Läkemedelsutbildningen görs i samband med läkemedelsgenomgångar som genomförs av Läkemedelskommittén. Totalt deltog 75 hemtjänstpersonal och 3 distriktssköterskor. Utbildningen utvärderas med före- och efter (4 mån) mätning som analyseras och sammanställs av Ingrid Schmidt, disputerad apotekare.

5.6 Nyhetsbladet och hemsidan

Under 2006 har två nummer av nyhetsbladet FoU-bladet givits ut. Varje nummer har en upplaga av ca 1600 exemplar och totalt har det distribuerats ca 3 200 FoU blad till kommunerna och Landstinget i Sörmland. FoU bladet distribueras även till politiker inom vård och omsorgsområdet i kommuner och Landstinget i Sörmland. Hemsidan är viktig för att sprida information om vad som händer inom FoU Äldre i Sörmland. Vi försöker uppdatera den kontinuerligt och där finns information om kommande aktiviteter, och nyheter inom länet och andra delar av landet.

5.7 Presentation av FoU Äldres verksamhet

FoU Äldres verksamhet presenterades för Kommunala Pensionärsrådet (KPR) Nyköping kommun, Stadshuset Nyköping i september. Ca 20 deltagare.

FoU Äldres verksamhet presenterades till medarbetare i landstinget på FoU dagen som arrangerades av Landstingets FoU centrum i oktober. Ca 100 personer

FoU Äldre medverkade som utställare på Mässan "*Ide och Delaktighet*" som arrangerades av Vuxenförvaltningen, Eskilstuna kommun under tre dagar i maj.

6. Utgivna rapporter/projektredovisningar

Rapport 2006:1 *Förbättrat stöd för personer med demens i eget boende – utvärdering av utbildningsprogram för hemtjänsten i Flens kommun.* Syftet var att genomföra och utvärdera utbildningsprogram av hemtjänstpersonal och tillföra kompetens och få del av personalens erfarenheter av hur hemtjänsten behöver arbeta för att möta det framtida behovet av stöd till personer med demenssjukdom och deras familjer. Kontaktperson: Sofia Kialt, demenssjuksköterska, Flen kommun.

Rapport 2006:2. *Dagverksamhet för personer med demenssjukdom i Vingåkers kommun.* Syftet var att utveckla en ny vårdform i Vingåkers kommun för personer med demens. Kontaktperson: Sara Ohlsson, arbetsterapeut, Vingåkers Kommun.

Rapport 2006:3. *En modell för regelbunden uppföljning av äldres läkemedelsbehandling Symtomskattning och läkemedelsgenomgångar på distans –ett pilotprojekt vid Björntorps Äldreboende och demensboende i Oxelösund.* Syfte att en praktisk och enkel arbetsmodell för uppföljning och omprövning av läkemedelsbehandling för de boende. Kontaktperson: Ingrid Schmidt, projektkoordinator, disputerad apotekare, FoU Äldre i Sörmland.

Projektredovisning 2006:1. *Utveckling av särskilt boende för äldre personer med specifik problematik i sin demenssjukdom.* Syftet var att utveckla en ny vårdform med speciell anpassat boende för dementa med BPSD. En delrapport är klar och projektet fortsätter. Kontaktpersoner: Siv Hansson, medicinsk ansvarig sjuksköterska, Lena Nordin, sjuksköterska, Strängnäs kommun.

Projektredovisning 2006:2. *Fallprevention inom särskilt boende i Eskilstuna kommun.* Syftet var att kvalitetssäkra fallpreventivt arbete på särskilda boenden. Kontaktperson; Åsa Eriksson, sjukgymnast, Eskilstuna Kommun.

Projektredovisning 2006:3 *Social Dokumentation. Finns den?* Syftet är att utveckla den sociala dokumentationen i äldreomsorgen i Vingåkers kommun. Kontaktperson: Lisbeth Dahlqvist, undersköterska och Ros-Marie Larsson, undersköterska, Vingåkers kommun.

Projektredovisning 2006:4. *Kultur i vården.* Syftet är att skapa ett kontaktnät med organisationer PRO, SPF, väntjänst. Att de äldre ska få sitt vardagliga behov tillgodosett, skapa mötesplatser för kulturella aktiviteter. Kontaktperson: Monika Nordrup, undersköterska, Flens kommun.

7. Effekter av FoU Äldres verksamhet

Under 2006 har ca 2300 personer deltagit i olika former av aktiviteter inom ramen för FoU Äldre i Sörmland. Flera projekt har slutförts och rapporter/redovisningar har publicerats och spridits på olika sätt i kommunerna och Lanstingets verksamhet. Vid olika aktiviteter som Närvårdsdag, FoU-seminarier och FoU caféer har FoU-arbeten presenterats för personal i kommunerna och Landstinget. I andra fora ex till politiker och brukarorganisationer har FoU verksamhetens arbete presenterats. Många aktiviteter har haft fokus på det pågående närvårdsarbetet i länet, där det finns ett stort behov av utveckling inom äldreområdet. Under året har personal i landstinget visat ett ökat intresse för verksamheten och flera projekt genomförs i samverkan mellan kommun och landsting.

Det kan dock vara svårt att uttala sig om effekterna av FoU Äldres verksamhet och vilka avtryck det ger i verksamheterna. Ett exempel på ett FoU arbetet som fått spridning och effekt är "Social dokumentation" och där bl a FoU-cirkeln medverkat till att implementera projektresultat i det vardagliga arbetet i äldreomsorgen i vissa kommuner.

8. Aktuella utvecklingsområden

Äldre och läkemedel

Projektet "Äldre och Läkemedel", ett läns-gemensamt projekt kring äldres läkemedels-användning i Sörmland. Projektet fortsätter och utvecklats genom kontinuerlig samverkan med Läkemedelskommittén, Landstinget som har i uppdrag att arbeta med äldre och läkemedel. Under 2007 kommer arbetet att fortsätta och FoU Äldre ger stöd med bl a forskarhandledning och läkemedelsutbildning till vårdpersonal.

Rehabilitering till äldre

Rehabiliterande arbetssätt i äldreomsorgen. Flera projekt är på gång i länet kring äldre och rehabilitering - rehabiliterande arbetssätt i samverkan mellan kommun och primärvården och där FoU Äldre ger handledning och projektstöd.

Mat för Äldre

Ett viktigt område som FoU Äldre stödjer genom olika att ge forskarhandledning till FoU-projekt som pågår och där FoU seminarier planeras.

Demensvård

Ett område som FoU Äldre ger stöd och forskarhandledning till flera FoU projekt som pågår. Under 2007 kommer FoU seminarier att genomföras för presentera FoU projekt och sprida kunskap om forskning som pågår för att stödja utvecklingen inom området.

Social dokumentation

I samverkan med kommuner och Länsstyrelsen i Sörmland stöder FoU Äldre arbetet med att utveckla social dokumentation i kommunerna.

Anhörigstöd

I samverkan med Länsstyrelsen i Sörmland kommer FoU Äldre att stödja utveckling av anhörigstödet. Planer finns att stödja utvärdering av anhörigstödet.

Fallprevention

Prevention av fallskador är ett samverkansprojekt mellan kommunerna och Landstinget i Sörmland inom ramen för närvårdsarbetet. Ett vårdprogram för fallprevention utarbetas som är gemensamt för kommunerna och landstinget i länet. FoU Äldre kommer att stödja projektet på olika sätt bl a forskarkompetens.

Kompetensstegen

Mötesplats för Kompetensstegen är ett område som FoU Äldre samordnar i länet. Under 2007 kommer nätverksträffar för de personer som arbetar med kompetensstegen i länet.

Utvärderingsverkstad

Att starta utvärderingsverkstad fanns med i diskussioner 2006 och kan blir aktuellt i den nya FoU verksamheten. Samverkan finns med forskare från Mälardalens högskola om att starta

utvärderingsverkstad och som riktar sig till personal i kommunerna och Landstinget för att utveckla kunskapen i utvärdering.

9. Kunskapsförmedling och spridning

Genom olika aktiviteter har kunskapsförmedling och spridning skett inom ramen för FoU Äldres verksamhet. Ett sätt att stödja kunskapsutvecklingen är att erbjuda handledning och stöd till olika projekt och aktiviteter som planeras/startas i kommunernas och landstingets verksamheter. I samband med olika aktiviteter har FoU-arbeten fått spridning i länet och i några fall utanför länet. Effekten för personal som genomfört FoU-arbeten har varit positiva och de har fått möjlighet till reflektion och kunskapsutveckling. De kan medverka till att fler personal blir intresserad att genomföra FoU projekt. Ett exempel på ett FoU arbetet som fått spridning är "Social dokumentation" och där projektresultat implementeras i det vardagliga arbetet i äldreomsorgen i vissa kommuner.

Möjliga hinder för en mer effektiv kunskapsförmedling och implementering av projektresultat är det kan vara svårt att nå ut till verksamheterna fullt ut. När nya FoU projekt presenteras finns ingen tydlig tradition, hur man går vidare i det vardagliga arbetet och hur man tar vara på ny kunskap. Verksamheterna i vård och omsorg ger sällan personalen tid att diskutera och reflektera kring ny kunskap.

Reflektionstid behöver skapas för personal i äldreomsorgen och möjlighet till handledning. Vi har fört diskussioner med forskare på Mälardalens högskola, hur man kan utveckla arbetssätt för att få ett mera aktivt lärande i vardagen.

10. Nätverk och samarbetspartners

Under 2006 har nätverk och samarbetspartners utvecklats på flera sätt. Samordnaren har haft många kontakter med olika grupper. Det har varit kontinuerliga möten med Länsstyrelsen i Sörmland kring FoU-arbete och kvalitetsutveckling inom äldreområdet. Medverkat vid länsstyrelsen nätverksträffar kring anhörigstöd och har tillsammans arrangerat seminarium. FoU Äldre har skapat mötesplatser för personal i äldreomsorgen kring social dokumentation, uppsökande verksamhet och kompetensstegen. Deltagit i olika nätverksträffar med olika företrädare från kommunerna, primärvården och slutenvården i Landstinget, för att finna former för samverkan med mål att förbättra äldres vård och omsorg. Möten med närvårdsledningen och dess koordinatörerna i närvårdsarbetet och vid genomförande av närvårdsdagen. Samarbete med Samhällsmedicin kring bl a statistikstöd och samverkan kring FoU-projekt. Samverkan och kontinuerliga möten med Läkemedelskommitten, Landstinget i det länsgemensamma projektet "Äldre och läkemedel". Möten med politiker i kommuner och Landstinget samt företrädare för brukarorganisationer.

Många kontakter har tagits med andra FoU-enheter i landet och som medverkat på FoU-seminarier. Till styrelsen för FoU Äldres planeringsdagar medverkade Mårten Wiren, äldreheten, Socialstyrelsen, för att förmedla senaste forskning och utveckling inom äldreområdet och erfarenheter från andra FoU enheter inom äldreområdet.

Kontakter har varit med representant för FoU-enheten vid Högskolecentrum, Nyköping kommun om koppling till FoU Äldre i Sörmland.

11. Kontakter med högskola/universitet

Kontinuerliga kontakter finns med lärare och forskare vid Mälardalen Högskola, Karolinska Universitet, Linköpings Universitet och Örebro Universitet som medverkat på olika sätt som

handledningsstöd i olika FoU projekt inom FoU Äldre i Sörmland. Andra högskolor och universitet har kontakter knutits kring forskarkompetens för medverkan vid bl a FoU café, seminarier och föreläsningar. Från februari 2007 finns FoU Äldre i Sörmland lokaliserad på Mälardalens högskola och det innebär att kontakten med olika forskare underlättas och möjliggör intressant samverkan inom äldreområdet.

12. Uppföljning och utvärdering

Utvärderingen av FoU Äldre i Sörmland som presenterades våren 2006 har varit ett bra underlag i det fortsatta processarbetet kring framtida satsningen av FoU Äldre. Utifrån de kunskaper som utvärderingen visat har förändringar gjorts genom ökad samverkan mellan landstinget och kommunerna och att ta initiativ till flera länsgemensamma projekt. Alla aktiviteter som FoU Äldre genomfört under 2006 har utvärderats. De generella resultaten från alla aktiviteter visar att de flesta deltagarna varit nöjda.

Brukarperspektivet har lyftas fram på olika sätt i de aktiviteter som har genomförts under 2006. I planering och genomförande av seminariet "Må bra med läkemedel på äldre dar" fanns ett nära samarbete med Läns pensionärsrådet. Seminarierna nådde en stor grupp av äldre däribland brukare av äldreomsorg.

13. Ekonomisk redovisning

Se bilaga 1.

14. Specifika villkor enligt beslut om etableringstöd

Regeringens generella villkor för stöd till regionala FoU centra.

- Verksamheten ska ha som mål att utveckla verksamheten inom vård och omsorg för äldre.
- Verksamheten ska stimulera till lokalt förankrade och praktisknära kunskapsutveckling inom både äldreomsorg och äldresjukvård.
- En utgångspunkt bör vara den äldres behov och upplevelse.
- En annan utgångspunkt bör vara att främja personalens lärande i arbetet.

FoU Äldre i Sörmland sätt att uppfylla dessa villkor görs på följande vis. Under 2006 har det anordnats en Närvårdsdag, tre seminarier "Äldre och läkemedel", 13 FoU seminarier och fyra FoU caféer. Totalt har ca 2300 personer deltagit under aktiviteterna som arrangerats av FoU Äldre i Sörmland ensamt eller i samverkan med andra.

Det har getts ut två FoU-blad och nio projekt har beviljats projektstöd och flertalet av dem får forskarhandledning av FoU Äldre. Fem FoU projekt har avslutats, tre rapporter och fyra projektredovisningar har publicerats. Forskarhandledning till 13 FoU-projekt.

15. En sammanfattande reflektion över det gångna verksamhetsåret

Under det gångna året har FoU Äldre haft en omfattande verksamhet med tanke på att det är en liten verksamhet i jämförelse med övriga FoU enheter i landet. Idag är FoU Äldre 1,5 tjänst omräknat i helårstjänster och vi har begränsade möjligheter att bedriva aktiv verksamhet. FoU Äldre har utvecklat verksamheten med fokus på närvården och aktiviteter har anordnats som

Närvårdsgård, tre seminarier inom "Äldre och läkemedel", 13 FoU-seminarier och fyra FoU caféer. Totalt har ca 2300 personer i länet deltagit i olika aktiviteterna som arrangerats. Det har getts ut två FoU-blad och nio projekt har beviljats projektstöd samt 3 rapporter och 4 projektredovisningar har publicerats. Forskarhandledning till 13 FoU-projekt.

16. Planerad verksamhet 2007

Under våren 2007 kommer verksamheten att fortsätta utifrån tidigare strategier och mål i väntan på politiska beslut om framtida FoU verksamhet. FoU Äldres verksamhet flyttade till Mälardalens högskola i början av 2007. Detta innebär att kontakter med olika forskare underlättas och möjliggör intressant samverkan inom äldreområdet.

Seminarium Sjuksköterskan i kommunen yrkesroll i förändring

Seminarieriktade sig till de personer från några kommuner i länet som arbetar med att uppdra kommunsjuksköterskans yrkesroll. FoU handledare Margareta Hansson FoU Västmanland presenterade sin studie på Mälardalens högskola under februari.

Seminarium Mötesplats Kompetensstegen

Seminarieriktat sig till medarbetare som arbetar med kompetensstegen i länets kommuner. Föreläsare Lars-Åke Almqvist, Kommunal och Mattias Hassbring Socialdepartementet. Seminarier arrangeras av FoU Äldre i Sörmland under mars.

Nätverksträffar för medverkan på Mässan "Kompetensstegen"

Under hösten 2007 kommer en Kompetensstegemässa att arrangeras nationellt och ett antal kommuner i länet är intresserad att medverka. Nätverksträffar kommer att anordnas för de kommuner som planerar Sörmlands deltagande på mässan.

Uppföljning av FoU cirkel Social dokumentation

Under våren 2007 kommer en uppföljning av FoU cirkel att genomföras för de dokumentationsombud i Gnesta, Trosa och Vingåkers kommuner. Uppföljningen genomförs av Harriet Berthold, FoU handledare och Lisbeth Dahlqvist, undersköterska, Vingåkers kommun.

FoU seminarium

Det kommer att ordnas tre länsvisa seminarier under våren med presentationer av genomförda FoU-projekt. Här vill vi också fånga upp personer som tidigare bedrivit FoU-projekt. Ämnesområden som kommer att presenteras är demens, rehabilitering och mat för äldre.

Kunskapsdag "Fallprevention"

Under våren genomförs inom ramen för Närvården i Sörmland en "Kunskapsdag" kring Fallprevention till chefer och eldsjälur i kommunerna och Lanstinget i Sörmland. Föreläsare under dagen är bl a forskare inom ämnesområdet. Kunskapsdagen sker i samverkan med FoU Äldre i Sörmland.

Nätverksträff Kommunsjuksköterskans yrkesroll

Nätverksträffen ska belysa kommunsjuksköterskans uppdrag och yrkesroll med presentation av ett projekt som får forskarhandledning av Harriet Berthold, FoU handledare.

17. FoU Äldre i Sörmlands etablering och verksamhet på längre sikt

Från 2002 har FoU Äldre i Sörmland arbetat utifrån ovanstående verksamhetsidé och strategi. Det lokala och verksamhetsnära perspektivet har hela tiden varit vägledande. Förutom att stötta de som redan är engagerade är vårt fokus att få in nya grupper som är intresserade av forskning och utvecklingsarbete. Intresset för en länsgemensam FoU-enhet är stort hos länets kommuner. Landstinget Sörmland önskar även fortsättningsvis samverka med kommunerna i länet, där även FoU inom äldreområdet är en viktig del.

Huvudman för FoU Äldre i Sörmland har sedan starten varit Regionförbundet Sörmland. Emellertid är Regionförbundet Sörmland tveksam att kvarstå som huvudman efter 2007-06-30. Skälet till detta är att man inte arbetar med vård- och omsorgsfrågor. En tjänstemannagrupp med ledande företrädare från kommunerna och landstinget har under 2006 haft uppdraget att presentera ett förslag på fortsatt FoU verksamhet. Förslaget har överlämnats till medlemmarna för beslut om fortsatt verksamhet och huvudmannaskap.

Den fortsatta FoU-verksamhet inom äldreområdet kommer att ha en med bredare inriktning där området äldre funktionshindrade kommer att först ingå. På sikt kommer hela gruppen funktionshindrade att ingå i uppdraget och en utvidgad verksamhet kräver nya resurser. Från 2008 bör en mininivå för framtida FoU Äldre bestå av tjänstetid motsvarande två helårstjänster och förslaget budget bygger på att landsting och kommuner ökar sin insats.

FoU Äldre är lokaliserad på Mälardalens högskola sedan februari 2007. Det innebär att kontakten med olika forskare underlättas och möjliggör intressant samverkan kring forskning och utveckling inom äldreområdet.

Som tidigare framhållits finns det ett stort intresse om fortsättning för FoU Äldre i Sörmland från kommuner och Landstinget i länet. Någon politiker har uttryckt *"nu är det bara att fortsätta, för samverka ska vi för vi har den äldre brukaren/patienten/ vårdtagaren ihop, men under olika tider"*.

FoU Äldre i Sörmland

Carina Forsman Björkman
Samordnare

Bilaga

1. Resultaträkning 2006